

можливість здійснення їх науково обґрунтованої систематизації, що певною мірою сприятиме більш ефективному і цілеспрямованому управлінню та ефективному використанню оборотних засобів, особливо в ринкових умовах господарювання підприємств аграрного сектору економіки України. В результаті оптимальна забезпеченість підприємств матеріальними оборотними активами забезпечить мінімізацію витрат, поліпшення фінансових результатів бізнесу, гарантуватиме ритмічність і злагодженість виробництва.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Управлінський облік. Навчальний посібник / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 223 с.
2. Бруханський Р. Ф. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 246 с.
3. Бруханський Р. Ф. Контролінг / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 114 с.
4. Бруханський Р. Ф. Організація бухгалтерського обліку в умовах реструктуризації сільськогосподарських підприємств / Р. Ф. Бруханський // Придніпровський науковий вісник. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998. – № 100 (167). – С. 55-59.
5. Бруханський Р. Ф. Стратегічні пріоритети оптимізації контрольно-ревізійних процедур в АПК України / Р. Ф. Бруханський // Облік і контроль на підприємствах АПК: стан та перспективи розвитку: у 2 частинах. – Ч.1. – Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції 10-11 жовтня 2008. – К.: КНЕУ, 2008. – С. 28-30.

Коломоєць Ю.

Тернопільський національний економічний університет

ОПТИМІЗАЦІЯ ДИВІДЕНДНОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Реструктуризація сільськогосподарських підприємств колективної форми власності у підприємницькі структури ринкового типу зумовила реалізацію принципово нового джерела отримання доходу – дивідендів.

На думку Р.Ф. Бруханського, з економічної точки зору дивіденди є формою індивідуального привласнення доходу (визначеної його частини), яка характеризується двостороннім взаємозв'язком відносин власності і розподілу, тобто регламентація процесу нарахування й виплати дивідендів створює економічний важіль паралельного впливу як на відносини власності, так і на відносини розподілу. Економічна відмінність і специфіка даного впливу характеризується двома основними аспектами: частковий вплив дивідендної політики на відносини власності розглядається як результат участі у цих відносинах; на відносини розподілу – як спосіб привласнення певної частини прибутку [1, с. 218].

Вивчення вітчизняної та світової практики нарахування й виплати дивідендів доводить наявність принципово відмінних підходів і видів дивідендної політики залежно від критеріїв, які застосовуються в процесі нарахування дивідендів: 1) стабільної питомої ваги дивідендів у прибутку (обмежує дію суб'єктивних факторів при визначенні розміру поточних дивідендів; обсяг виплат перебуває у прямій залежності від розміру прибутку; виникає суттєве обмеження інвестиційних можливостей сільськогосподарського підприємства у випадку одержання незначної маси прибутку); 2) фіксованих дивідендних виплат (дивіденди виплачуються у попередньо визначеному стабільному розмірі; акціонер практично не зацікавлений у збільшенні обсягу

прибутку); 3) постійного росту дивідендів (в основі даної політики лежить, передусім, психологічний фактор впливу; дивіденди в більшості випадків штучно занижені; орієнтація на перспективу); 4) стабільності виплат (підприємство з метою підтримання сприятливого інвестиційного іміджу стабільно сплачує дивіденди за будь-яких результатів діяльності); 5) залишкова політика (дивіденди формуються згідно залишкового принципу – після задоволення всіх потреб підприємства щодо розподілу прибутку; існує фактор ризику недоодержання доходів); 6) повної капіталізації прибутку (реінвестування отриманих доходів; повна невиплата дивідендів або альтернативний шлях отримання доходу у вигляді цінних паперів).

Кожен із представлених видів дивідендної політики може використовуватись підприємством протягом певного періоду діяльності заради досягнення певної мети. Вибір і практична реалізація конкретного виду дивідендної політики підприємства зумовлена рядом факторів економічного, правового, адміністративного, соціального впливу. Таким чином, періодичне застосування конкретного варіанту дивідендної політики вимагає виваженого економічно обґрунтованого підходу з врахуванням особливостей національної економіки, специфіки конкретного підприємства та стратегічних завдань діяльності.

Сільськогосподарські підприємства, результати виробничої діяльності яких у значній мірі залежать від природно-кліматичних факторів, змушені встановлювати незначний і нестабільний розмір дивідендів. Низька інвестиційна привабливість вітчизняних сільськогосподарських підприємств зумовлена передусім незначною рентабельністю діяльності. До того ж кризова економічна ситуація у вітчизняному сільськогосподарському виробництві вимагає залучення значної частини прибутку на оновлення матеріально-технічної бази підприємств, покриття нестачі оборотних коштів, створення нових виробничих потужностей тощо. Таким чином, в сучасних умовах господарювання більшість сільськогосподарських підприємств змушена застосовувати дивідендну політику залишкового принципу, тобто визначення фактичного обсягу і розподіл дивідендів відбувається лише після вирішення всіх виробничих, адміністративних та інвестиційних завдань. Однак, з психологічної точки зору найбільш прийнятним варіантом дивідендної політики підприємства є встановлення стабільної або фіксованої частки дивідендів у прибутку, що підвищує рівень довіри пайовиків до підприємства, спрощує контроль за нарахуванням дивідендів тощо.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Трансформація дивідендної політики сільськогосподарських підприємств з позиції стратегічного менеджменту / Р. Ф. Бруханський // Наука молода. – Тернопіль : Економічна думка, 2009. – № 12. – С. 218-220.
2. Бруханський Р. Ф. Оптимізація процесу нарахування і виплати дивідендів у сільськогосподарських підприємствах України / Р. Ф. Бруханський // Інноваційна економіка. – 2010. – Випуск 5 (19). – С. 220-224.
3. Бруханський Р. Ф. Організація бухгалтерського обліку в умовах реструктуризації сільськогосподарських підприємств / Р. Ф. Бруханський // Придніпровський науковий вісник. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998. – № 100 (167). – С. 55-59.
4. Бруханський Р. Ф. Особливості концепції дивідендної політики сільськогосподарських підприємств / Р. Ф. Бруханський // Наука молода. – Тернопіль : Економічна думка, 2003. – № 1. – С. 73-78.

5. Бруханський Р. Ф. Адаптація облікової системи сільськогосподарського підприємства до вимог стратегічного менеджменту / Р. Ф. Бруханський // Облік і фінанси. – 2012. – №. 3. – С. 23-27.
6. Бруханський Р. Ф. Проблеми і пріоритети інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України / Р. Ф. Бруханський // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. – Т. 9. – С. 69-71.

Семенишина І.

Тернопільський національний економічний університет

ПРІОРИТЕТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ

Євроінтеграційні процеси адаптації національної економіки України, тенденції загострення конкурентної боротьби на внутрішньому і зовнішньому ринках, посилення сучасних загроз бізнесу зумовлюють об'єктивну необхідність і економічну доцільність модернізації вітчизняної системи обліку, контролю і аналізу, актуалізації концепції оперативного і раціонального інформаційного забезпечення внутрішніх користувачів бізнес-середовища для посилення власних конкурентних позицій, максимізації ефективності управління виробничими процесами, забезпечення стійкого фінансового становища на ринку, реалізації комплексних бізнес-стратегій.

Стан і перспективи мікроекономіки характеризуються її ефективністю, стратегічною спрямованістю, ступенем використання досягнень науково-технічного прогресу, позиціонуванням макро- і мікрофакторів у виробничому процесі. В умовах обмеженості ресурсів виникає потреба постійного моніторингу витрат. Дана проблема посилюється впливом інфляції. Можливість усунення або передбачення і мінімізації негативної дії багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів забезпечується значною мірою раціонально організованою системою обліку, контролю і аналізу виробничих витрат.

Для раціональної організації обліку витрат на виробництво, на нашу думку, необхідна інформація, створена в умовах ведення обліку та планування за нормативним методом. Чим більш розчленовано відображені витрати, тим сильніше зростає роль обліку в організації виробництвом. Це зумовлено тим, що принцип роздільного відображення витрат за нормами і відхиленнями від них значно підвищує дієвість і аналітичність облікових даних. Оперативне виявлення фактів відхилення від норм витрачання ресурсів, їх місця, причин, винуватців – одна з найважливіших передумов оперативного управління бізнесом. Щоб покращити ефективність виробництва, потрібно знижувати собівартість, зменшувати матеріалоємність продукції, суворо дотримуватися режиму економії, бережно і по-господарськи витрачати матеріали, особливо пальне та мастильні матеріали, електроенергію, які в нинішніх умовах стали дорогими, раціонально витрачати кошти, виробляти понадпланову продукцію, а за економію матеріальних ресурсів фінансово стимулювати персонал.

Основними вимогами нормативної собівартості є попереднє нормування витрат на виробництво на науковій основі, включаючи різного роду непродуктивні й нераціональні витрати. Виконуючи ці основні вимоги, нормативна собівартість стає в умовах ринкової економіки найбільш досконалим засобом налагодження виробничих процесів і матеріального стимулювання трудових колективів, могутнім стимулятором розвитку і